

Möt Samuel

Hur lär man sig att lyssna till Gud?

Predikan, Korskyrkan, Borås, 30 januari 2011, Micael Nilsson

I kyrkans foajé finns en liten folder där vårterminens gudstjänster presenteras. Låt mig börja med att läsa den korta ingresstexten för dig: "Bibeln kittlar fantasin, full av förunderliga och hoppingivande texter. Och så, förstås... alla dessa människor. Som om Bibeln vore ett enda långt persongalleri, full av berättelser om människor, som på så många sätt liknar alla oss andra. De var människor som fick sin beskärda del av både sorg och glädje, men där, mitt i deras livs levande liv, fanns också Gud.

Tänk om det hade varit möjligt att få träffa dem, åtminstone över en enkel kopp kaffe. Då hade det funnits ett och annat att fråga, inte sant? Den här vårterminen ska du få möta några av dem jag gärna velat ställa några frågor till."

Så där, lite lätt och lekfullt låter anslaget till vårens gudstjänsttema. Rent praktiskt går det till så att jag tar en god kopp kaffe i min ena hand och min Bibel i den andra och sätter mig ner och gör ett litet personstudium över ett antal människor i Bibeln. Med mig in i studiet tar jag en eller några frågor jag gärna skulle vilja ställa till dagens person, och söker i berättelsen efter svaret.

Den här veckan har jag stämt min träff med en av Gamla Testamentets verkligt stora män, nämligen profeten Samuel. Samuel är en av de mest framträdande gestalterna i Israels historia. I en tid präglad av andligt avfall och moraliskt förfall, d.v.s. i en verklig kristid, där landet utifrån hotades och t.o.m. belägrades av den filisteiska armén, samtidigt som folket avföll från Gud med allt vad det förde med sig, blev Samuel, israels sista domare ett Guds redskap till folkets förnyelse, både politiskt och andligt, både utåt och inåt. Det är inte utan orsak som Samuel ibland kallats "den andre Moses". Han var en landsfader i ordets rätta mening.

Som profet är Samuel skarp och tydlig. Hans profetiska vägledning är kraftfull och konkret. Och det är här jag vill knyta an till honom under vår stund tillsammans. Den fråga jag vill ställa berör oss nämligen alla: - Samuel, berätta, hur lär man sig att lyssna till Gud?

Till grund för min fråga ligger förstås en övertygelse. Nämligen den att Gud faktiskt talar till människor. På 16-1700-talet uppstod en teologisk skola som kallats för Deismen. Deismen menade att det fanns en Gud som skapat allt, men som därefter liksom dragit sig tillbaka för att låta oss själva ta hand om allt efter bästa förmåga.

Detta är med andra ord en teori om en tyst Gud, eller kanske t.o.m. om en likgiltig Gud, och mycket långt bort från Bibelns gudspresentation. För i Bibeln kallas Gud inte bara för Skapare utan också för "Fader" och beskrivs som en älskande, passionerad Gud, som söker, inte bara mänskligheten utan också varje liten människa.

Bibelns Gud är helt enkelt en sökande, talande, ja, t.o.m. ropande Gud. Så läser jag t.ex. i Bibelns inledning om hur det var när Adam, den första mannen, syndat och gömt sig för Gud, 1 Mos 3:9: "Herren Gud ropade på mannen: 'Var är du?'"

Och allt sedan dess har detta ropande ekat genom mänsklighetens historia: - Var är du? Ja kanske sitter du rent av själv här idag för att också du hört detta rop.

Gud talar? Men hur gör man för att lära sig lyssna?

Jag tror att Samuel kan lära oss något om det.

BAKGRUND

Låt oss börja med att teckna en enkel bakgrund för Samuels liv. Vad var detta för tid? I inledningen av första Samuelsboken berättas om prästerskapets kompromisser i 1 Sam 2:12: "Men Elis söner var onda män, som inte ville veta av Herren."

Eli var överstepräst i Israel, och hans söner var arroganta män som slarvade och som vanhelgade offertjänsten i templet. Och Bibeln fortsätter, 1 Sam 2:17: "Och de unga människens synd var så mycket större inför Herren som folket därigenom lärde sig att förakta Herrens offer."

Du ser att ledarskapets förakt för Guds ord och bestämmelser ledde till att hela folket följde efter.

Samuel föddes med andra ord i en ond och svår tid, där landet präglades av avfall från Gud och moraliskt förfall, och i en sådan tid behövdes en profettröst, men prästerskapet, som skulle vara den rösten, levde i kompromiss och självbespeglade självtillfredsställelse.

Så börjar Gud på nytt.

Kom ihåg orden från 2 Krön 16:9: "Herrens ögon sveper över hela jorden, för att han med sin kraft skall bistå dem som med sina hjärtan hänger sig åt honom."

D.v.s. i tider av sekularisering och avfall sveper Guds ögon över folkmassorna. Vad söker Gud? Kompetens? Musikalitet? Vältalighet? Javisst, allt det där kan vara användbart, men bara om det kommer tillsammans med ett hängivet hjärta. Så det är alltså vad Gud söker och behöver för att kunna upprätta ett folk.

Som så ofta börjar Gud i en situation som bara ser hopplös ut. Men där, mitt i en sörjande liten människas alla "varför" finns Gud. Som profeten Jesaja profeterade i Jes 57:15: "Ty så säger den höge och upphöjde, han som tronar till evig tid och heter "den Helige": Jag bor i helighet uppe i höjden, men också hos den som är förkrossad och har en ödmjuk ande. Ty jag vill ge liv åt de ödmjukas ande och liv åt de förkrossades hjärtan."

Den här gången börjar det med Hanna, en ung kvinna som inte kan få barn. Hennes man har två hustrur, och Bibeln berättar, 1 Sam 1:2: " Den ena hette Hanna, den andra Peninna. Och Peninna hade barn, men Hanna var barnlös." En situation som Peninna spelar ut mot Hanna med full kraft.

Men så händer det att Hanna går till templet för att be. Hon gråter ut sin smärta och säger Gud som det är. Och hon lovar att om Gud ger henne ett barn ska Hanna ge sitt barn tillbaka till Gud.

Och så föds lille Samuel, som ett bönesvar. För det är faktiskt vad namnet Samuel betyder på hebreiska. "Samu" betyder "har hört. "El" betyder Gud. "Gud har hört."

Och utan att pressa texten allt för mycket tror jag att vi med detta kan säga att den kraft som är stark nog att verkligen utmana ett avfall och förändra ett helt folk alltid är, på ett eller annat sätt, ett bönesvar.

Samuel blev en av historiens mest rakryggade och skarpa profeter. Men så hade det inte alltid varit, för det fanns en tid i Samuels liv då han ännu inte hade lärt sig att lyssna till Gud. Samuels liv talar om utveckling. Och det var ju just det vi ville veta något om, eller hur? Hur lär man sig att lyssna till Gud?

Så här läser vi i **1Sa 3:1-11 SFB**: "Pojken Samuel gjorde tjänst inför HERREN hos Eli. HERRENS ord var sällsynt på den tiden och profetsyner var inte vanliga. Då hände en gång detta medan Eli låg på sin plats. Hans ögon hade börjat bli skumma så att han inte kunde se. Guds lampa hade ännu inte slocknat, och Samuel låg i HERRENS tempel där Guds ark stod. Då kallade HERREN på Samuel. "Här är jag," svarade Samuel. Därefter skyndade han sig till Eli och sade: "Här är jag, du ropade på mig." Men han svarade: "Jag har inte ropat. Gå tillbaka och lägg dig." Och han gick och lade sig. HERREN kallade än en gång på Samuel, och Samuel steg upp och gick till Eli och sade: "Här är jag, du ropade på mig." Men han svarade: "Jag har inte ropat, min son. Gå tillbaka och lägg dig." Samuel kände ännu inte HERREN, och HERRENS ord hade ännu inte blivit uppenbarat för honom. HERREN kallade på Samuel för tredje gången, och han steg upp och gick till Eli och sade: "Här är jag, du ropade på mig." Då förstod Eli att det var HERREN som kallade på den unge pojken. Därför sade han till Samuel: "Gå och lägg dig, och om han ropar på dig, så säg: Tala HERRE, din tjänare hör." Och Samuel gick och lade sig på sin plats. Då kom HERREN och ställde sig där och ropade som förut: "Samuel! Samuel!" Samuel svarade: "Tala, din tjänare hör." Då sade HERREN till Samuel: "Se, jag skall i Israel göra något som kommer att ge eko i båda öronen på var och en som får höra det.

Det finns ett antal uttryck i den här berättelsen som verkligen hugger tag: "HERRENS ord var sällsynt på den tiden och profetsyner var inte vanliga." "Och om Eli, översteprästen läser vi: "Hans ögon hade börjat bli skumma så att han inte kunde se." Men, fast detta förstås är en hänvisning till tempellampan så visst finns det en underbar dubbelhet, ja ett slags hopp i dessa ord: "Guds lampa hade ännu inte slocknat". Det är tidsbilder. Prästerskapet var skumögt. Herrens ord var sällsynt. Men Guds lampa hade ännu inte slocknat. Och så orden: "Då kallade HERREN på Samuel."

När Samuel först hörde Guds röst förstod han inte att det var Gud som talade. Han trodde bara att det var en människa. Men Gud fortsatte att tala. Och Samuel lärde sig att lyssna till den stilla rösten.

Och så handlar det plötsligt, i vårt samtal över en god kopp kaffe, inte alls bara om biblisk historia. Texten liksom förflyttas över tid och rum, när Samuel visar mig att den också handlar om vår tid. Om kyrkans liberalisering, splittring och tystnad. Om kristna människor som fastnar i jakten omkring den egna framgången och bekvämligheten. Och om behovet av att höra Gud tala, än en gång. Så, hur lärde du dig att lyssna Samuel? Och, med utgångspunkt från den text vi läst kanske Samuel skulle svara ungefär så här:

FÖRST: HÅLL DIG NÄRA GUD

Var var Samuel när han hörde Gud tala? Bibeln svarar: "Samuel låg i HERRENS tempel där Guds ark stod."

Jag har lagt märke till att när jag ska prata med min fru om något viktigt är det väldigt bra om vi befinner oss i samma rum. Och där börjar också vårt lyssnande efter Guds röst. Om du vill höra Gud tala, börja då med att söka dig nära Gud. Eli låg skumögd och sov i en annan del av tempelområdet. Samuel låg i ljuset av Guds lampa i närheten av förbundsarken. Försök, med andra ord att befinna dig i samma rum som Gud.

Vad handlar det om?

Det kan handla om det som hebreerberevets författare skriver i Hebr 10:25: "låt oss inte försumma våra sammankomster, som några brukar göra, utan uppmuntra varandra, och detta så mycket mer som ni ser att dagen närmar sig." D.v.s. det kan handla om behovet av en kristen gemenskap och av gudstjänsten.

Men det handlar förstås också om att ha ett eget andaktsliv det handlar om bön och om att läsa och studera sin Bibel. Och det handlar väl dessutom om ett gott och rent samvete, för allt detta är att söka sig nära Gud. Vad säger du? Är det där du befinner dig idag?

Det andra jag tror att Samuel skulle säga är det här: **VAR BEREDD ATT UTMANA DIN EGEN BEKVÄMLIGHET.**

När Gud kallar dig, var beredd att vakna. Var beredd att stiga upp. Var beredd att ta steg i tron. Var beredd att göra något nytt för och med Gud. Var beredd att utmana din bekvämlighet.

Samuel visste mycket om det. Guds röst tog honom ut på många äventyr. Men det fanns inga egentliga genvägar för efterföljelsen. Den kostade på ibland.

Det tredje rådet från profeten kunde ha varit det här: **OM DU VILL LÄRA DIG ATT LYSSNA TILL GUD MÅSTE DU OCKSÅ LÄRA DIG ATT LYSSNA TILL MÄNNISKOR.**

Och nu kommer vi till något märkvärdigt. Det blev den skumögde och avfällige översteprästen Eli som kom att ge Samuel det bästa råd någon kunde ha gett honom. Eli hjälpte Samuel in i profettjänst, fast den första profetian den unge Samuel fick bära fram kom att bli en profetia just mot Eli och hans söner. Vad säger du om det?

Det lyfter fram en tydlig Biblisk princip: Du behöver andra människor, och det behöver faktiskt inte vara fullkomliga människor för att du ska få hjälp.

Det är t.o.m. farligt att isolera sig. Detta att lyssna till Gud är ingen lätt sak. Vill det sig illa kommer du in i grubblerier. Du kan gå vilse i dig själv, bli osund och obalanserad, isolerad i en andlighet som aldrig nuddar mark. Mötet med andra människor som uppmuntrar, tillrättavisar och vägleder är verkligen väldigt viktig för en kristen. Du behöver kyrkan och dina vänner där.

Och den som säger: - Jag kan inte tillhöra en kyrka för jag har inte hittat någon fullkomlig kyrka än, måste fundera en stund över Samuels ödmjukhet när han t.o.m. tog råd av en så bristfällig och skumögd ledare som Eli.

Kom ihåg det här: Om du vill lära dig att lyssna till Gud måste du också lära dig att lyssna till människor.

Det fjärde rådet från texten blir därför just Elis råd till Samuel. **"OM HAN ROPAR PÅ DIG, SÅ SÄG: TALA HERRE, DIN TJÄNARE HÖR."**

Inte, som ett söndagsskolebarn råkade citera texten: - Tjänare Herre, din talare hör, utan just: - Tala Herre, din tjänare hör.

D.v.s. ge Gud tillåtelse att tala till dig. Be att Gud ska tala till dig. Vad tror du skulle hända om vi alla började vår dag med den bönen? Tänk om tusen kristna människor i Borås började varje ny dag med att be: tala Gud. Din tjänare/tjänarinna hör? Jo, i det tillåtandet öppnar vi också förväntansfullt upp våra liv mot Gud, eller om du så vill med ett nyare uttryck: - Vi kopplar upp oss mot Gud.

Jag vill lära mig lyssna till Gud. Hur gör jag?

Håll dig nära Gud. Var beredd att utmana din bekvämlighet och att lyssna till andra. Ge Gud tillåtelse att tala till dig. Med det finns också en femte nödvändig sak att säga: **VAR BEREDD ATT LYDA NÄR GUD TALAT.**

Den första uppgiften den unge Samuel fick vara att bära fram ett domsord över Eli, sin mentor och försörjare. Samuel vågar nästan inte. Eli får liksom dra fram orden ur honom. Säkert kände han sig liten och rädd. Men tillslut, efter kamp och vända, lyder ändå Samuel.

För det är ju meningslöst att be om att få höra Gud tala om man inte bryr sig om vad Gud säger, eller hur?

Får jag avsluta med dessa ord: "HERRENS ord var sällsynt på den tiden och profetsyner var inte vanliga."

Detta är ord som borde gå som ett svärd genom själen på varje kristen människa.

Det är ord som beskriver en svår tid för Guds folk, och som dessutom utmanar varje tid. Ja, varje generation måste ställa sig själv inför frågan: Är vår tid också en sådan tid där Guds ords förkunnelse tunnas ut och där det profetiska är sällsynt? Och du... jag undrar om inte vår tid är just en sådan tid.

Men där det finns längtare, med hängivna hjärtan, och människor som ville be med Samuel: - Tala Herre, din tjänare hör, finns det hopp, för där människor ännu ber den bönen, med beredskap att ta konsekvensen av den, kan det med bibeltexten sägas att Guds lampa ännu inte har slocknat. Amen.